

Acta Wittman Tibor emlékére

A közel százoldalas *Acta Historica* ezúttal külföldi szerzők spanyol-francia nyelvű tanulmányait tartalmazza. A kötet előszavában a szerkesztő, *Anderle Ádám* utal a kötet megszületésének körülményeire. A fájdalomosan korán elhunyt *Wittman Tibor* professzor 1983 tavaszán töltötte volna be hatvanadik életévét. Ez alkalomból volt tanítványai és kollégái a középkori egyetem és a Latin-Amerika története tanszék szervezésében tudományos felolvasó ülés keretében emlékeztek meg arról, hogy a professzor munkássága tovább él az általa megalapított tudományos iskolában. *Wittman Tibor* nemcsak, mint kutató, hanem, mint tudományos szervező is kitűnt, s szerteágazó tartós nemzetközi kapcsolatokat épített ki. Külföldi kollégái, barátai küldték el írásait az emlékülésre, illetve az emlékkönyvből.

A kötet bevezetőjét *Kristó Gyula*, a JATE rektora írta, aki *Wittman Tibor*, a tanár és a kolléga címmel rajzolt portrét a szegedi latin-amerikanisztika megalapítójáról.

José Gentil Da Silva tanulmánya *Brazília kialakulásával kapcsolatosan: A nők szerepe* címmel egy kevésbé ismert, feltárt érdekes problémakörre ad bepillantást. Brazília kialakulása és a kérdéskör nem vizsgálható önmagában — szövegezi le a francia kutató —, hanem szorosan kapcsolódik Portugália történelmi fejlődéséhez. Ez vonatkozik a brazil „családmódel” alakulására is, mivel a nőknek a társadalomban játszott szerepét a portugál sajátosságok jelentős mértékben meghatározták.

Maria Luiza Marcilio: *Népszerű és munkaerő egy alakulásban levő agrárgazdaságban. Sao Paulo provincia a gyarmati korszak végén.* A brazil kutató az egyik legjelentősebb brazil kapitányság társadalmi struktúrájának változását követi nyomon — 1798—1828 között — primér források, elsősorban az évenkénti költözött népesség-összeírások alapján.

Az európai latin-amerikanisták nagy örögeje, a svéd *Magnus Mörner* professzor hagyományos kutatási témájához, a gyarmati Latin-Amerikához nyúl vissza *A Tupac Amaru-felkelés új nézőpontból* című írásában. 1780-ban, a perui Cuzcóban kirobant felkelés a spanyol gyarmati uralom elleni legnagyobb indián megmozdulás volt. A történészek általában egyetértenek abban, hogy a felkelés végső célja a spanyol gyarmati uralom lerázása volt. A részleteket illetően azonban sok a bizonytalanság, a megválaszolatlan kérdés, ami részben következik a megbízható források csekély számából is. A szerző három kérdéskört vizsgál: melyek voltak a felkelés okai; a felkelők szociális összetétele és a következmények.

A caracasi Santa Maria egyetem nemzetközi hírvizsgálója, *Federico Brito Figueira*: *A nemzeti felszabadítás és az osztályok és fajok háborúja* című írásában szerepel. A történész abból indul ki, hogy 1810—1821 között egyidejűleg két háború zajlott Venezuelában. Az egyik spanyolellenes függetlenségi harc volt, melyet a kreol földbirtokos osztály

vezetett, a másik az „osztályok és színek” küzdelme, lényegében polgárháború, amelyet a dolgozó osztályok, mindenképpen a rabszolgák folytattak társadalmi feléledésükért. *Simón Bolívar* azon kevés felvilágosult kreol függetlenségi vezető közé tartozott, akik felismerték, hogy a rabszolgaság felszámolása s a földtulajdonviszonyok bizonyos módosítása nemcsak a gazdasági-társadalmi haladásnak, de a függetlenség kivívásának is elengedhetetlen feltétele.

A Német Demokratikus Köztársaság legtekintélyesebb Latin-Amerika-kutatója, a lipcei *Manfred Kossok* professzor, az *Egység és különbözőség Spanyol-Amerika történetében; A függetlenség esete* című tanulmányában egy olyan kérdéskört elemez, amely gyakran vált a történészi polemikák tárgyává, de ugyanakkor napjaink latin-amerikai valósága, a politikai gyakorlat is szembeül az egység (a kontinentálisizmus) és a különbözőség (nemzeti-regionalizmus) nehezen feloldható dilemmájával. Mind a spanyolellenes tudat kialakulásában, mind a függetlenségi harcban egyszerre, egymással komplex kapcsolatban álltak a kontinentális és regionális tényezők, a centripetális és a centrifugális erők. A kettő küzdelméből végül is — számos eltérő gazdasági, földrajzi, társadalmi adottság következtében — a különbözőség, a sokállamiság kerekedett felül.

Dr. Fischer Ferenc

Dokumentum-kölet

A Magyar Szocialista Munkáspárt XIII. kongresszusára készült kötet tartalmazza a pártkongresszusok és konferenciák legfontosabb adatait a párt megszületésétől az 1980-ban tartott XII. kongresszusig bezárólag.

A korabeli sajtóanyagok, publikált jegyzőkönyvek és levéltári dokumentumok alapján összeállított kézikönyv tükrözi, hogy egy-egy kongresszus, konferencia időszakában melyek voltak az ország, a párt előtt álló feladatok.

Tizenöt nagy horderejű tanácskozási adatait gyűjtötte egybe *Vida Sándor*, főleg a tényekre szorítkozá.

A könyv elején rövid áttekintést nyújt a „Bevezető” a magyar forradalmi munkásmozgalom történetének főbb eseményeiről a Kommunista Kialtvány megjelenésétől a Kommunista Magyarországi Pártjának megalakulásáig.

Az egyes kongresszusokról, konferenciákról először összefoglaló, tájékoztató szöveget közöl. A napirendi pontok címein kívül rövid összefoglalást nyújt a kongresszus legfontosabb megállapításairól. Targyszerűen tartalmazza a tanácskozási időpontját, helyét, a napirendi pontokat, címeit és előadóit. A határozatokat, illetve kongresszusi dokumentumokat tömörítve adja közre. A megválasztott vezető szervek — így a Központi Bizottság (Vezetőség), a Politikai Bizottság, a Titkárság, a Központi Ellenőrző Bizottság és a pártintézmények — vezetőinek, tagjainak és póttagjainak névsorát is ismerteti a kötet.

Az egyes kongresszusok, konferenciák programnyilatkozatait függelékben tartalmazza a könyv.

A kötet névmutató, valamint az olvasók előtt eddig kevésbé ismert fotodokumentációs anyag teszi teljesebbé és szívesebbé.

Alig dőlt a torony

1984-ben évek óta a legkisebb mértékben dőlt a pisai ferde torony — közölte a torony gondnokságának jelentése. A mérések azt mutatták, hogy az 55 méter magas márványtorony 1984-ben csak 0,48 mm-rel dőlt tovább: 1983-ban 1,28 mm új dőlést állapítottak meg. A dőlés növekedése az utóbbi években átlagosan egy mm volt.

es Kovács Zsuzsannának Gergely, Vetrő László Mihálynak és Borók Erikának László Gábor, Tóth Lászlónak és Lengyel Ildikónak Orsolya, Rutai Istvánnak és Belovai Rozáliának Anikó, Mentés Adámnak és Kovács Ida Mariának Dániel Gábor, Nagy István Sándornak és Pál Editnek István Máté nevű gyermekek született.

HALÁLOZÁS

Bálo Ilona, Sós Márton, Vincze Menyhért, Nagyiván József, Nyári Anna, Sarkány Kálmán, Acs János, Takacs Károly, Horváth Julianna, dr. Börösök Vince, Ketskeméty József, Bullás Józsefné Kispéter Ilona, Pászti Pálné Vörös Rozália, Papp Mihályné Bus Piroška, Farkas Gyula, Terhes Péterné Révész Ilona, Kovács László, Szőgi József, Tóth István, László Gyula Lajosné Bodola Olga, Németh József, Soti Istvánné Nagy Ilona, Császár Józsefné Börsök Veronika, Laudisz István, Stefan András, Kozsik Balázsné Tanka Katalin, Antal Mihály, Kaliczka Péter Pál, Terhes József, Pesti-Pálóczi Mihályné Szabó Ilona Anna, Laukó Pálné Frank Margit, Hódi Józsefné Kasza Júlia, Ferenczi Irené Horváth Piroška, Czirók Anna, Kopasz Ferencné Szarka Aranka, Láng Antalné Kelemen Etelka, Lajkó Andrásné Nagy Gizella, Kispéter Vincéné, Négycsok Piroška, Györgyi Istvánné Ordo Erzsébet meghalt.

A törvényes öröklésről

A törvényes öröklés szabályairól kér tájékoztatást N. I. szegedi olvasónk. Azért kérdezi ezt, mert közeli hozzátartozója nincs, s nem tudja, készítsen-e végrendeletet, vagy egész élete munkájával megszerzett javait enélkül is az örökölné, akire hagyni szeretné.

Abban az esetben, ha az örökös nem rendelkezett vagyona sorsáról, vagyis nem készített végintézkedést, örökösai azok lesznek, akiket a törvény meghatároz. Ezeket az örökösöket nevezzük törvényes örökösöknek. A törvényes örökösök megszabott sorrendben örökölnek, mindaddig, amíg a sorrendben előbbre álló örökös van, a sorrendben hátrább álló nem örökölhet.

Ha az örökösnek gyermekei vannak, hagyatékát — egyenlő részben — ők öröklik. Ha valamelyik gyermeke nem él, az őt megillető részt gyermekei (tehát az örökösök unokái) öröklik. Gyermekek hiányában a házastárs örököl. Ha az örökösnek gyermeke és házastársa is van, a gyermekek a hagyatékot a házastárs hasznélvezeti jogával — az úgynevezett özvegyi joggal — terhelten öröklik. A házastársat a törvényes öröklés rendjében ugyanis minden olyan vagyonrészre, amelyet nem ő örököl, hasznélvezeti jog illet meg. Ha az örökösnek sem lezárt házastársa, sem házastársa sincs, szülei öröklenek. Az öröklésből kiesett szülő helyén ennek leszármazói öröklenek oly módon, mint a

gyermekek helyén annak leszármazói. Ha a kiesett szülőnek nincs leszármazója, egyedül a másik szülő, illetve annak leszármazói öröklenek.

Ha nincs leszármazó, házastárs, szülő, szülők leszármazói, a törvényes örökösök az örökösök nagyszülei. Bármelyik nagyszülő kiesése esetén, helyén az ő leszármazói az örökösök. Ha nincsen leszármazója, helyette nagyszülőpárja, ha pedig az is kiesett, ennek helyén az ő leszármazója örököl. Ha valamelyik nagyszülőpár kiesett, és helyükön leszármazójuk nem örö-

kölhet, az egész hagyatékot a másik nagyszülőpár, vagy azok leszármazója öröklő. Ha sem az örökösök nagyszülei, sem leszármazójuk nem örökölnék, akkor a törvényes örökös az örökösök távolabbi felmenői. A távolabbi felmenők leszármazói azonban a törvény alapján már nem örökölnének: a törvény az oldalági rokonok öröklését a nagyszülők leszármazóitól lezárta. Ha az örökösöknek távolabbi felmenői nem élnek, végső soron — végintézkedés hiányában — az állam a törvényes örökös.

Dr. V. M.

Családi események

HÁZASSÁG
Paragi Dezső és Bánsági Györgyi Borbála, Cassidy Frederick Maurice és Nagy Zsuzsanna, Dobi István és Pálóczi Ibolya, Baranyi József és Varga Gabriella, Kiss Mihály és Gaál Mária, Andrea, Bullik László és Muhari Gabriella Mária, Kerekes Tibor és Takacs Éva, Horváth Tamás és Gécség Zsuzsanna, Bere Zsigmond és Szekeres Gyongyi, Maróti Zoltán és Kovács Erika Jolán, Kiss László és Madarasz Éva Mária, Szekulics Károly és Juhász Agnes, Kovács Endre és Ocsai Magdolna, Márton Mihály és Turi Veronika, Abraham-Ködmén László és Gábor Katalin Agnes, Szalma István és Tóth Mária házasságot kötöttek.

SZÜLETÉS
Berkó Gabornak és Szalma Mária Mária, Titz Eleknek és Gyuris Editnek Edina Erzsébet, Bányai Sándornak és Balogh Ilona Piroskának Alexandra, Rakuszi Pál Istvánnak és Nagy Károlnak Csaba Attila, Németh Józsefnek és Zsikai Mariának Tamás József, Szántai-Kis Józsefnek és Mihaleczki Juditnak Péter, Zódi János Gábornak és Makra Evának Márk, Rogoz Györgynek és Meszlényi Éva Katalinnak Péter György, Laci Mihálynak és Török Irenének Adam István, Csik Olivérnek és Andriko Erikának Marcell Oliver, Róza Géza Lászlónak és Szekeres Mária Andrea Mária

MI? HOL? MIKOR?

1985. ÁPRILIS 10., SZERDA — NEVNAP: ZSOLT
A Nap kel 6 óra 6 perccel, és nyugszik 19 óra 26 perccel.
A Hold kel 1 óra 6 perccel, és nyugszik 9 óra 1 perccel.
VIZÁLLÁS
A Tisza vizállása Szegednél kedden plusz 600 cm (apadó).

KILENCVEN ÉVE
született Edward Russett (1895—1981) neves brit jogász, a náci háborús bűnösök nürnbergi perében ítéletet hozó nemzetközi bíróság tagja, a nemzetfaszizmus gáztettét leleplező könyv szerzője.

NYOLCVAN ÉVE
született Janosó Elemér (1905—1971) egyetemi tanár, irodalomtörténész és kritikus, az erdélyi magyar irodalom történetének és a felvilágosodás művelésének jeles buvára.

HETVENÖT ÉVES
J. K. Fiodora (sz. 1910) geofizikus, akadémikus, a szovjet Bekevdelmi Bizottság elnöke.

ZENESZÍNHÁZ
Este 7 órakor: A Nyugat lánya — Bartók—Vaszy—Berlet.

KISSZÍNHÁZ
Este fél 6 órakor: Dózsa György — Mórlicz—Berlet.

MOZIK
Vörös Csillag: délelőtt 10, délután fél 6 és háromnegyed 8 órakor: Hány az óra, Vekker úr? (szines magyar).

Fáklya: háromnegyed 3, negyed 6 és fél 8 órakor: Carmen (szines spanyol, 14 éven felülieknek).

Filmteka (MTESZ-székház, Kígyó u. 4.): Mese a bécsi erdő (szines osztrák—NSZK, 16 éven felülieknek, este 6 órakor).

ÜGYELETEK
GYÓGYSZERTÁR
Klauzál tér 3. sz. (13/57-es) este 8 óráig reggel 7 óráig. Csak sürgős esetben.

BALESETI, SEBÉSZETI ÉS UROLOGIAI FELVÉTELI ÜGYELET

Ma a balesetet szenvedett személyeket Szegeden a II. Kórház (Tóthuhlyán sgt. 57.) veszi fel. Sebészet felvételi ügyeletet az I. sz. Sebészet Kórház (Pécsi u. 4.), urológiai felvételi ügyeletet a II. Kórház tart.

ÉJSZAKAI ORVOSI ÜGYELET

Este 7 óráig reggel 7 óráig a felhívott lakosság részére: Szeged, Hunyadi János sgt. 1. sz. alatt. Telefon: 10-100.

GYERMEKORVOSI ÜGYELET

Munkanapokon 13 óráig másnap reggel fél 8 óráig, szombaton, vasárnap és munkaszüneti napokon reggel fél 8 óráig másnap reggel fél 8 óráig a Lenin krt. 20. szám alatti körzeti gyermekorvosi rendelésben történik a sürgős esetek orvosi ellátása.

FOGORVOSI ÜGYELET

Mindennap este 7 óráig reggel 6 óráig, szombaton reggel 7-től hétfő reggel 7 óráig: Szeged, Zöld Sándor u. 1-3. Tel.: 14-420.

S. O. S. LEJKISEGÉLY-SZOLGÁLAT

Mindennap este 7-től reggel 7 óráig. Telefon: 11-000.

BUDAPEST 1.

9.15: Tv-torna
9.20: Kisliskolások Kubában — (ism.)

5.50: Delta — (ism.)
10.15: Az isztambuli vonat — 2. — (ism.)

11.20: A fényképezés útjairól — 2. — (ism.)
11.45: Képzőművészet
16.25: Hírek
16.35: Kisfilm
17.00: Simándy József operettadatok énekel — (ism.)

17.35: Képzőművészet
17.55: Videotónus
Zseljezinyicsar labdarúgó UEFA Kupa mérkőzés
A szünetben: Esti mese

19.45: Tv-híradó
20.15: Kék fény
21.30: Szó — zene — kép
22.10: Gondolkodó
22.50: Tv-híradó 3.
23.00: Himnusz

BUDAPEST 2.

16.50: Képzőművészet
16.55: Zseb-tv — (ism.)
17.25: Mi és a számítógép
17.55: Fokusz — (ism.)
18.35: Nas Ekran — a pécsi stúdió szerb-horvát nyelvű nemzetiségi műsora

18.55: TV-BASIC-tanfolyam — 13.
19.25: A Spyro Gyra együttes a Pori Jazz 1984 fesztiválon

20.00: Mocsár Gábor: Illetlenek tv-film — (ism.)
21.10: Tv-híradó 2.
21.35: Magyarország—Jugoszlávia úszóverseny

22.15: Képzőművészet
BELGRÁD 1.

8.35: Tv-naptár
8.45: Sölymök — tv-filmsorozat
9.15: Látogassuk meg Samobert
9.30: Történelmi elbeszélés
10.00: Pityaválasztás
10.30: Hírek
10.35: Művelődés
12.30: Hírek
17.00: Magyar nyelvű tv-napló

17.30: Hírek
17.35: Tv-naptár
17.45: Sölymök — (ism.)
18.15: Művelődés
18.45: Napi muzika
19.15: Rajzfilm
19.30: Tv-napló
20.00: Sportszerda
22.15: Tv-napló

BELGRÁD 2.

18.05: Hírek
18.30: Zágrábi körkép
19.00: Emclvény
19.30: Tv-napló
20.00: Játékfilm
21.45: Tegnapi, ma, holnap
22.00: Hangverseny-termeinkből

ÚJVÍDEK
17.00: Tv-híradó magyarul és szerb-horvátul
17.45: Sölymök — tv-filmsorozat
18.15: Händel: Concerto grosso
18.35: Ismeretterjesztő műsor
19.15: Rajzfilm
19.30: Tv-híradó 2., magyarul
20.00: Sportszerda
22.00: Tv-híradó 2., szerb-horvátul

KOSSUTH

8.20: Tudomány és gyakorlat
8.50: Kis magyar néprajz
8.55: Kálmán Imre operettjeiből

9.49: Fuvolamuzsika gyerekeknek
10.05: Iróvá avatnak — Orkény István indulása

10.35: Mi ez a gyönyörű? — (ism.)
10.50: Verbunkosok, nóták
11.20: Felelet — Dery Tibor regénye — 4.

12.30: Ki nyer ma?
12.45: Törvénykönyv
13.00: Sándor Judit és Rösler Endre dalfelvételeiből

13.16: Filmzene
14.10: A magyar széppróza századai — 52. — (ism.)
14.25: Operasínek

15.00: Népzenei Hangos Újság melléklete — a Budapesti Tavaszi Fesztivál folklorizációs felvételeiből

16.05: MR 10-14
17.00: ... hogy jobban menjen a munka — Kapusi Rózsa riportja

17.25: A diadalmas asszony — részletek
18.02: Kritikusok fóruma — Megay László: Este a Kandornál

19.15: A Rádiószínház bemutatója: Sirályok barna csomagolópapírban
Ceclie Lovéid hangjátéka

20.02: Henryk Zselyng hegedül
20.35: Puccini: Gianni Schicchi
21.30: Amúról a világ vitatkozika
22.30: Tíz perc külföldi
22.30: Hayden: D-dúr vonósnégyes

22.45: Kukorica az atommaggyorsítóban
23.00: Barokk zene
0.10: Turjánfi Ferenc körítései játszik

PETŐFI

6.05: Idősebbek hullámhossza
8.50: Tíz perc külföldi
9.05: Napközben

12.10: A Budapesti Koncert-fúvószenekar játszik
12.25: Utikalauz — üdülőknek
12.30: Lakatos Antal népi zenekara játszik

13.10: A tegnap slágereiből
14.00: Rádiós és humorista — beszélgetés Sinkó Péterrel Kb.

14.40: Szórakoztató antikvárium — Sinkó Péter írásából

16.20: Slágereiből slágerre
17.05: Sportközvetítés
17.45: Ötödik sebesség
18.30: Ritmus! — a Karthago együttes felvételeiből

18.55: Sportközvetítés
19.50: Pászti Miklós vezényli az Allami Népi Együttes énekkarát

20.50: Vásár a vendégért — riport
21.05: Nemzedékek — Mikor valunk felnőttek?

22.00: Bönzse és a Zenei Antikváriumban
22.20: Gyula Gaál Ferenc szerzeményeiből

24.00: Éjféltől hajnalig
3. MŰSOR

9.08: Bécsi klasszikus zene
10.08: Berlioz: Faust eljáráshozása — drámai legenda

12.18: Zenekari operaszínek
13.05: Szonda — tudományos magazin — (ism.)

13.45: Az I Musici di Roma kamarazenekar játszik

14.30: A rocktörténet nagy előadói

15.30: A magyar muzsika múltjából — Erkel útja a Hunyadi Lászlóig

16.00: A Magyar Rádió országos zongoraversenye — valogató — V/2.
Közben: Kb.

17.00: Minden létező — valami jel

18.30: V materinskoni jazzyku — a Magyar Rádió szlovák nyelvű nemzetiségi műsora Miskolcra

19.05: Külföldi tudósok a szó
19.20: Az Okizs Monteverdi Kamarakórusa énekel — vezényel: P. Kollár Éva Kb.

20.00: Népdalfeldolgozások
20.27: Magyar zeneszerzők
21.10: Foglalkozása: basszusgitáros — Baróti Éva zenés beszélgetése Orszáczky „Jackie” Miklóssal

21.50: Opera-művészelemek
22.45: Emlékeztetés dzsesszhangversenyek — George Adams együttese játszik

CSÜTÖRTÖK DELELŐTT KOSSUTH

8.20: Központi ügyeink
8.30: Romantikus muzsika
8.57: Haydn: Philemon és Baucis

9.43: A gyermekeknek írta: J. S. Bach
10.05: Mindenre készen
10.35: Labirintus — (ism.)
10.50: Angot asszony lánya — részletek

11.29: Felelet — 5. — (ism.)
12.30: Ki nyer ma?